

[ఉజ్జయినినగరంలో, నిష్పక్షం తా విక్రమాదిత్యసింహాసన మనే భరంతు మీద కూర్చుని యెదురుమాస్తూన్న నన్నొక పదిమంది వ్యక్తులు తెల్ల గుడ్డలు ముసుగులేసుక నమిషిస్తుంటారు:]

నేను : ఇ సెం కర్కం జేపి ; నేను మిహిర గులుణి బంపమంటే పదిమంది బ్రాహ్మణులెంత తువుల్లు పంపావ్ ! నా ఉపాసనలో నీ లోపానికి ప్రాయశ్చిత్తమిది ?!

(వచ్చిన వ్యక్తులలో మొదటివాడు—సరిగా ముసుపొచ్చిన శాక్యచక్రవర్తికి నకలు : అంత కంటే భయంకరుడు : అనుచరులంతా శాక్య రాజానుచరకు మల్లీ నే వున్నారు. నాకు గుండె తల్లడమాతూంటే—

అనుచరు : (సన్నని గొంతుతో) జయీభవ ! దిగ్విజయీభవ ! అపూర్వమార్గాంకతేజా ! పారసీకసామ్రాజ్య వివాహకా ! భరతవర మహి పాలకాశ్రీసర విలాస కుక్షింభరా ! క్రష్ణవృత మహాపంకనిమగ్న సనాతనశైవమతోదారకా ! శ్రీహూణరాజాధిరాజ కిరీట త్రోవోద్దీపితివాద కమలా ! హే మిహిరగుల సామ్రాజ్యచక్రవర్తి నమస్తే నమస్తే నమః.

నేను : జొన్నాకంఠా, ఆర్మెంది కాలి, యీ వితంతువేనా లెందుకు స్వామీ !

చక్రవర్తి : ఇక్కో, నిమ్మకేంగా, ఆంటే సన్నని గొంతుతో మాట్లాడవయ్యా !

నే : ఎందుకని ?!

చ : ఇంత భూలోక ముంటే మమ్మల్ని కలుసుకోడానికి ఉజ్జయినే కన్పించిందా నీకు !

నే : ఏమందండి యిక్కడ ?!

చ : ఏమందంటావే యేమీ యెరగనట్టు ! ఇక్కడ ఏవెట్టు, గుట్టా, రాయి, రస్మా కన బడ్డామా కానాటి యశోధర్మవర్మ, సరసింహ గుప్త బాలాదిత్యుడు కనబడ్డారు. (వడవడ వడకుమా)

నే : ఆకాల మెక్కడా, యీకాల మెక్కడా ; వెయ్యిసంవత్సరా గ్లాటాయే—దేనికండి యీ భయం ?

చ : నీకెం కుడుములాగు—కాదు ఎండు చాపలా గున్నావ్ ! ఆయుధరంగంలో బరిగిన ఘోర మెరుగుంటే యిట్లా గంటావా ? పేం చెయ్యమంది స్థంపి పౌరుషాన్ని ప్రకటిస్తే, యశోధర్మవర్మ వెనకుండి మమ్మల్ని పట్టించి 'యోధుల్లో "బరేవ్, కిణ్ణి వీడు చింపనవాళ్ల" లక్రిం దెయ్యం"రా—అనడం తరవా వాండ్లు కాస్తా, చేతులూ గట్టి, క్రింద

గొప్పవారితో గుసగుసలు-3. కలియుగ చక్రవర్తులు: ||

శ్రీ మిహిరగుల హూణమహా సామ్రాజ్యచక్రవర్తులుంగారు

కీ॥ శే॥ శ్రీవారణాసి శ్రీనివాసరావు

చ : నాయనా, మేం విదేశీయులం. రాజ్య పాలనకు సానిక లేర్పరచడం రాజనీతి. అందుకని ఫెరెటెలింపెరిపాలన కలిడు సుత్రులయ వంశీయు వెలి నిమమించాం. అన్నీ చక్కగా నేకరించుకుని ఎదురుతిరిగా డ్పాయనా !

నే : అతిని ప్రమాణు కెవర్నీ ఏర్పరచలా ?

చ : ఏర్పరచకేం ? ఏర్పరచిన మా బాణ్ణి విం దలి పిలిచి సంహరించాడు ?

నే : అతిని అంగరక్షకు లేమయ్యారు ?

చ : వాండ్లంతా మిన్నాల్లేగా ?

నే : మావాండ్లంటే ?

చ : మీజేంవండ్లు : వాండ్లను ముంకె కట్టుకున్నా దతకు ?

నే : అత నెవడో ప్రజ్ఞాపంతుజే ?

చ : నెమ్మదిగా అంటావేం ! మే మేదో కొద్ది నేనో వచ్చాం—రాజ్యమంతా మంది గదా; పూర్వలోకమానకి నిర్గుందిగదా? చిరకరు మాకా దశ పట్టింది.

నే : తమను చెప్పిన సరసింహగుప్తు దేవ రండీ ?

చ : ఆయనా ? ఆర్యప్రభువు : మగధ రాజ్యాధిపతి,

నే : అంటే గుప్తవంశీయుడా ?

చ : (వణుకుతూ) ఆ ! ఆవంశం మీ రాజ వంశాల్లో నెన్నదగ్గది. వాండ్లంతా స్ఫుర, ప్రావులు, పౌరుషవంశులు, యశోవంతులు ! వాండ్లు చెయ్యలేని మహాకార్యం లేదు. పేరు పట్టకెండ్లో పురుషుడు సముద్రసపుడు దేశా న్నంతా జయించాడు—ఏ కొద్దిభాగమో తప్ప : కెండ్లో పురుషుడు మానాయనగా గీసగరంలో నేర్పరచిన మండలాధిపతిని అడుపేపం జేసు కొని, పగలదిలో సంహరించడమే కాకుండా,

ఆడాళ్లు, ఎల్లలు ఏశయ్యం ? వాండ్ల పోషణ కప్పించి అకస కామా ? అందుకని నదీతీరా రికి వాండ్లందర్నీ తీసుకెళ్లి. అందర్నీ గొంతులు గోయించి నదిలో దాకేయించాం !

నే : అబ్బా ! (అసహ్యించుకుంటూ.)

చ : అసహ్యించుకుంటున్నావ్ ! గొంతులు కోస్తూంటే వైకిరక్తం చిమ్ముతూండే అంద పెరుగున్నవాకి కా అసహ్యం లోస్తందా !

నే : తమయోగులగూడా అట్లా అనం దంగా వుండేరా ?

చ : లాకపోతే ఆ నెగలకు చాభత్వ వెన్ను ఉస్తాడు ?

నే : చితం.

చ : అంటేనా, మీరంతా ఘోరా లుకునేవి మా కానందదాయకాలు ! ఏమనల ఘీంకారా లెరుగున్నావ్ ?

నే : చిత్ర మప్పడప్పడు విన్నా గాని, మా కాలంలో వాటి ప్రభువులకే లాకుంటే, వాటి కేం పూర్తిగా మేపుతారు ? అందుకని చచ్చు ఘీంకారా లేస్తూంటాయి ! తమకాలంలో మహా గంభీరంగా వుండుండాలి !

చ : ఆస లేమగ యెందుకు ఘీంకరిస్తుంది ?

నే : మహా ప్రభో ! బ్రాహ్మణులుండా కొడుకును ! నాకేం దెలుసునని చెప్పను ? మన మెందు కరుస్తామో అందు కది ఘీంకరిస్తుం దవకుంటా ?

చ : ఏ అరుపు వెద్దది, సంతోషంమీదా, భయంమీదా ?

నే : నే నంత విమర్శించలేదు స్వామీ !

చ : సంతోషంమీ ద్దొక మోస్తరుగా వుంటుంది, భయం దొకమోస్తరుగా వుంటుంది.

నే : అవును.

ఆ దేశానికి రాజుల ముగ్ధ్యాం !

నే : తమరాణీగారు, నీవలు ?—

చ : (వణుకుతూ) వాండ్ల శక్తి తే బోలోయ్, వాండ్ల నా యశో, ర్మవర్మ నా కండ్లకుట ముక్కలు ముక్క జేసి పాకేశాడోయ్. ఆ యశోవేనో యీవంబుక్కా కారణం.

నే : అగ్గ... తూంది. తర్వాత తమ శాఖా దోబు స్థానమందిరంలో కల్లారని, అప్పటికే ఆక్కడ దాగున్న తమ అనుచరులు తమగొంతు పిసిగి తమర్నీ సంహరించా రని అనుకుంటావే ?!

చ : ఏవో మృత్యువుకు కారణ ముండొద్దూ ? దేవుడు తనవిద నింద వుంచుకుంటాడా ?

నే : అంటే, దేవు డున్నానన్న మాట తమకు.

చ : తమ కెమిటి ? లేం దెవడికి ? ఆయ స్థంనే యివంతా జరుగుతుంగా !

నే : ఆయ నంటావేమిటి ?

చ : (చెంపలు వాయిం ముకుంటూ) నాయనా, అసరాఫం. ఆమె, ఆమె లేం ఠే అంతా జరుగుతుంగా ?

నే : ఆ మంటా రేమిటండీ !

చ : దేవుడి వెండ్లా మయ్యా !

నే : దేవుడికి వెండ్లామా ? అంటే !

చ : ఓరీ అపవిత్రుడా ? దేవుడికిమటుకు వెండ్లా మెయ్యూ, నీకూ, నాకూ వుంటే ?!

నే : మటుకు వెండ్లావే అయ్యు గనిపెట్టొద్దూ ?

నే : (స్వ) కిడు పువే ! (ప్ర) చిత్రం. వద్దూ మరీ. ఆమెవేరు ?

చ : ఓరీ, ఛండాలుడా!! ఆమెవేరు కూడా అడిగావ్—శ్రీమహాకాలి.

అనుచరులు : హే మహా కా శీ, (గొంతు లగిస్తూ) గారభాసురసంహారిణీ ! జగత్తేనీయ మానదిక్యయశోమయ్యపనీ ! శ్రీచతుస్సముద్ర ముద్రితిభారవలయా మార్తాంపతేజః ప్రకాశ్ మాన పరాక్రమోద్దీపితి దివ్యయశః ప్రభావ దురంధర హూణసామ్రాజ్యనుహామండల సార్య భౌమ మిహిరగులా...

చ : (వారిస్తూ) బరేవ్, ఇంత టాపంద్రా, వాడు వచ్చి, వింటావేమో ?

నే : ఏమిటండీ. మీదంతా అరనగోడుగా వుంది నాకు ?

చ. ఏం లేదు నాయనా, నాకు వాచంటే అంత భయం !!

నే : (ప్రాణం విసిగినట్టు) అంటే మీరు పిరికిపంద లన్నమాట !

చ : పిరికి అంటే !

నే : అంటే భయలక్షణం !

చ : ఆ దెట్లాటి దేదో యెరక్కండా యెపందూ యిత రుచరించేవాండుకు వాని